

Uvodna predstavitev
14. januar 2016

SIMBOLI NA ŽIVILIH KOT ORODJE POTROŠNIKOM ZA LAJŠANJE IZBIRE ZDRAVJU KORISTNIH ŽIVIL (RAZISKOVALNI PROJEKT (CRP) V3-1501)

Projekt financirata

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ARRS

OSNOVNE INFORMACIJE

Projektna skupina:

- **NUTRIS:** Inštitut za nutricionistiko
- **UL BF:** Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
- **UL EF:** Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta

Vodenje projekta: doc. dr. Igor Pravst

Trajanje projekta: 1.10.2015 - 31.10.2017

Financiranje: Ministrstvo za zdravje RS

Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ARRS

RESOLUCIJA O NACIONALNEM PROGRAMU O PREHRANI IN TELESNI DEJAVNOSTI ZA ZDRAVJE 2015 – 2025

OZNAČEVANJE, PREDSTAVLJANJE IN TRŽENJE ŽIVIL

Specifični cilji:

- Potrošnikom omogočiti lažjo izbiro zdravju koristnih živil.
- Omejiti trženje zdravju nekoristnih živil otrokom (energijsko goste ter hranilno revne hrane in sladkih pijač).
- Zmanjšati potvorbe živil in zavajanje potrošnikov.

Ukrepi:

- **Proučitev pristopov za lažje in boljše razumevanje prehranskih informacij ter informacij o označevanju živil na splošno in za ciljne populacijske skupine, vključno s proučitvijo vzpostavitve nacionalne sheme označevanja za lažjo prepoznavo in izbiro zdravju koristnih živil s strani potrošnikov.**

OZNAČEVANJE ŽIVIL S SIMBOLI: JAVNOZDRAVSTVENI VIDIKI

- Označevanje živil z zdravstvenimi simboli je javno-zdravstveno primerno le takrat, ko ima takšno živilo dejansko ugodno prehransko sestavo.
- **Slovenija:**
 - v pomembnem obsegu v uporabi le simbol varovalnega živila (SVŽ), različna pogostost navajanja pri različnih skupinah ž.
 - Prehranska sestava s simbolom označenih živil v primerjavi z drugimi živil, ki s SVŽ niso označena, doslej še ni bila raziskana.
- **Razlikovanje med živil, ki so bolj ali manj ugodno prehransko sestavo je poseben znanstveni problem. Na razpolago več modelov za profiliranje živil.**
- **Objavljen tudi WHO model: omejevanje oglaševanja (!)**

OZNAČEVANJE ŽIVIL S SIMBOLI: VPLIV NA POTROŠNIKE

- Prepoznavnost obstoječega SVŽ in vpliv simbola na izbor živil pri potrošnikih še ni ovrednotena
- V okviru proučevanja vzpostavitve nacionalne sheme označevanja za lažjo prepoznavnost in izbiro zdravju koristnih živil je nujno ugotoviti, ali bi shema lahko gradila na obstoječih praksah.
- Potrebno je raziskati, kako dojemljivi so prebivalci Slovenije do različnih z zdravjem povezanih informacij in simbolov.

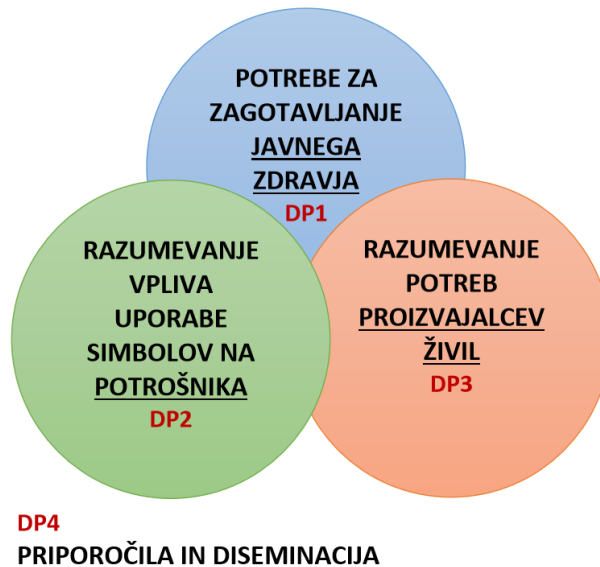

OZNAČEVANJE ŽIVIL S SIMBOLI: POTREBE ŽIVILSKE INDUSTRIJE

- Označevanje živil s simboli predstavlja prostovoljno označevanje
- Za uspešno implementacijo prostovoljnega označevanja mora obstajati interes proizvajalcev živil
 - Razumevanje interesa podjetij in ključnih dejavnikov njihovih odločitev je bistvenega pomena za razvoj prostovoljne sheme označevanja živil.
 - Natančno moramo poznati pričakovane / zelene učinke za gospodarstvo oz. podjetja (finančne in nefinančne rezultate).
 - Obstaja vrsta različnih dejavnikov, ki lahko omogočajo ali omejujejo uporabo simbolov v praksi (vpliv na potrošnike, stroški uvajanja, kriteriji za uporabo, družbena odgovornost,...).

SHEMA PROGRAMA

DP1: SIMBOLI NA ŽIVILIH KOT ORODJE ZA OZNAČEVANJE ŽIVIL Z UGODNO PREHRANSKO SESTAVO

Cilji:

- C1. Ovrednotili bomo prehransko sestavo živil na tržišču, ki so že označena s prehranskimi oz. zdravstvenimi simboli, in jo primerjali s sestavo živil, ki s takšnimi simboli niso označena.
- C2. Ugotovili bomo, kako strogi so različni modeli profiliranja živil na vzorcu predpakiranih živil, reprezentativnem za slovensko tržišče. To bo omogočilo modeliranje in vrednotenje vpliva morebitne uvedbe nove nacionalne sheme prostovoljnega označevanja na tržišče živil.

Naloge:

- **N1.1: Razpoložljivost predpakiranih živil označenih s simboli** (Vodenje: NUTRIS)
- **N1.2: Prehranska sestava živil predpakiranih živil, označenih s simboli** (Vodenje: NUTRIS)

DP2: VPLIV SIMBOLOV NA ŽIVILIH NA POTROŠNIKOVO IZBIRO ŽIVIL

Cilji:

- C3. Raziskali bomo prepoznavnost in odziv potrošnikov na SVŽ.
- C4. Ugotovili bomo, kako pomembna je uporaba spremljajočih trditev ob simbolih, s katerimi se označujejo živila z ugodno prehransko sestavo.

Naloge:

- **N2.1: Prepoznavanje simbola SVŽ med potrošniki** (Vodenje: NUTRIS)
- **N2.2: Vpliv simbolov in različnih spremljajočih trditev na potrošnikove preference** (Vodenje: NUTRIS)

DP3: TIPOLOGIJA UPORABNIKOV PREHRANSKEGA PROFILIRANJA ŽIVIL NA STRANI PODJETIJ

Cilji:

- C5. Opredelili bomo razumevanje koncepta profiliranja in označevanja živil s simboli na strani podjetij in raziskali razsežnosti motivov, izkušenj in omejitev pri takšnem prostovoljnem označevanju živil.
- C6. Razčlenili bomo segmente nosilcev živilske dejavnosti glede na izkušnje z uporabo simbolov kot elementov prostovoljnega označevanja živil in oblikovali priporočila za ustrezne strategije za vključevanje podjetij v sistem posebnega označevanja živil.

Naloge:

- **N3.1: Sistematičen pregled razumevanja koncepta prehranskega profiliranja živil na strani podjetij in preučevanje obstoječih praks označevanja živil s simboli za izpostavljanje ugodne prehranske sestave** (Vodenje: UL EF)
- **N3.2: Preučevanje dimenzij odločitev podjetij za prostovoljno označevanje živil** (Vodenje: UL EF)

DP4: PRIPOROČILA, DISEMINACIJA PROJEKTA IN POROČANJE

Cilji:

- C7. Povezali bomo ključne deležnike, ki lahko prispevajo h kakovosti in učinkovitosti nacionalne sheme prostovoljnega označevanja in z njihove strani pridobili usmeritve za delovanje sheme.
- C8. Pripravili bomo priporočila za oblikovanje nacionalne sheme označevanja za lažjo prepoznavo in izbiro zdravju koristnih živil.

Naloge:

- **N4.1 Oblikovanje posvetovalnega odbora ključnih interesnih skupin** (Vodenje: NUTRIS)
- **N4.2 Oblikovanje priporočil in diseminacijske aktivnosti** (Vodenje: NUTRIS)
- **N4.3 Poročanje** (Vodenje: NUTRIS)

POSVETOVALNI ODBOR KLJUČNIH INTERESNIH SKUPIN SAB - STAKEHOLDER ADVISORY BOARD

- Vloga SAB je posvetovalne narave, predvsem v zvezi z izvedbo raziskav, vrednotenja rezultatov in razvoja aktivnosti.
- Vzpostavitev SAB omogoča učinkovitejšo komunikacijo in izmenjavo povratnih informacij med ključnimi interesnimi skupinami.

POSVETOVALNI ODBOR KLJUČNIH INTERESNIH SKUPIN

SAB - STAKEHOLDER ADVISORY BOARD

- **predstavniki financerja in vladnih služb**
 - Katja Povhe Jemec (MZ)
 - Elizabeta Mičovič in Mira Kos Skubic (UVHVVR)
- **predstavniki gospodarstva**
 - Tatjana Zagorc (GZS/ZKŽP)
 - Andrej Trdina (Trgovinska zbornica Slovenije)
- **predstavniki strokovno-znanstvenih skupin**
 - Urška Blaznik (NIJZ)
- **predstavniki nevladnih organizacij**
 - Nataša Jan (Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije)
 - Marlena Skvarča (Strokovno združenje nutricion. in det.)
 - povabljeni tudi: ZPS, Slovensko prehransko društvo, Slovensko združenje za klinično prehrano

POSVETOVALNI ODBOR KLJUČNIH INTERESNIH SKUPIN

SAB - STAKEHOLDER ADVISORY BOARD

Možno neposredno vključevanje SAB v projekt:

- **WP1: izbor modelov za profiliranje (vsi deležniki)**
- **WP2: podatki o pogostosti uporabe SVŽ (DZSOS)**
- **WP3: vključevanje relevantnih nosilcev živilske dejavnosti**
 - DZSOS: katera podjetja znak uporabljajo, katera so ga prenehala uporabljati, ustrezne kontaktne osebe
 - ZKŽP/TZS: pomoč pri vključevanju nosilcev živilske dejavnosti v anketiranje

HVALA ZA POZORNOST

Kontakt za pobude za sodelovanje:

doc. dr. Igor Pravst
e-mail: igor.pravst@nutris.org
tel. 0590 68871

